

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.7, november 2015

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A Førstetrykket, 1812 (SJ: 182)

Andre udgaver

PS Poetiske Skrifter 3

Teksten er etableret af Holger Berg

Punktkommentarer og indledning er skrevet af Holger Berg, redigeret af Ida Marie Klahn og Klaus Nielsen

Tekstredigering er skrevet af Holger Berg, redigeret af Klaus Nielsen og Jon Tafdrup

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning ph.d. Jes Fabricius Møller

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[[A:1] |PS:1

Til Dannerkongen
Frederik hin Sjette
paa
Hans Fødselsdag
den 28de Januarii 1812.

Ved

Nik. Fred. Sev. Grundtvig,
Personel Kapellan.

Kjøbenhavn.
Trykt hos Andreas Seidelin,
store Kannikestræde No. 46.

[[A:2] [[A:3]

- 1 Vil paa din Dag, o Fredrik, du tilstæde
En Landsbyskjald i Kongesal at træde?
Ei er hans Kvad et Væv af glatte Ord,
Og Smigervisen kan han ikke sjunge,
Opvoxet er han i det gamle Nord,
Og Sandhed han indviet har sin Tunge.
- 2 Ja visselig, i Fredriks Kongehald
Hver sanddru Mand, da og hver sanddru Skjald,
Som ei sin Konges Majestæt vil glemme,
Indgange tør og røre frit sin Stemme.
Med dobbelt Mod jeg vandre maa min Gang
Paa Høitidsdagen til de gyldne Sale,
At ikkun det forkynde skal min Sang,
At Sandhed tør til Dannerkongen tale.
- 3 Jeg takker først, o Drot, Dig som en Søn,
Og dobbelt er den Tak, jeg her Dig yder.
[[A:4|PS:2Du hørte en graahærdet Oldings Bøn,
Og gennem mig hans Takkestemme lyder.
Han gik, o Konge, for Dig selv at staa,
Og vist jeg veed, at allerhelst Du hørte
Den simple Tak, udtrykt i Ord heel faa,
Fra gamle Tunge, der sig kraftig rørte
I Herrens Tjeneste til hellig Id,
Fra Tungen, som i Femte Fredriks Dage
Begyndte tro fra høie Stol at lære:
Man Gud skal frygte og sin Konge ære.
Alligevel min Tak jeg Dig maa bringe,
Og lade høit den fra min Harpe klinge;
Thi kun da Sandhed for Din Trone vandt,
Jeg Naade for Dit Kongeøie fandt;
Da Hoben raabte over mig: korsfæst!
Du mig lod vie til en Herrens Præst.
Selv om kun Faa min Tale vilde høre,

Saalænge Herrens Aand mig stander bi,
Jeg kraftelig skal Pen og Tunge røre
Om hvad saa tit blev nævnet Sværmeri:
Om Tro paa Ham, som for os stred og leed,
Den Kongers Konge i al Evighed,
Om kristen Tro, som skænker Lyst og Mod
Til for sin Konge og sit Fædreland,
Paa faste Val og paa den grønne Strand,
At offe villig baade Liv og Blod.

- 4 | **A:5** Min anden Tak jeg ei mig tør tilegne,
Men bærer den paa Videnskabens Vegne,
Dog, hvis mit Haab i Tiden kan bestaa,
Jeg og som Præst Dig takke kan og maa.
PS:3 Jeg skuer tre Aarhundreder tilbage
Paa Luthers og hin vise Fredriks Dage;
Da gik det alt, som nu det monne gaa,
At Kristus selv man over Skuldre saae,
Og mente vist, det var hin største Ære,
At kunne Ham i Liv og Død undvære;
Men Gud ved Fredrik udi Vittenberg
Sig skabte pludselig et Sions Bierg.
I Urtegaarden Han hvert Muldvarpskud
Sin Luther lod med Spaden jevne ud,
Og planted i det spredte Muld et Træ,
Som, mens i Syden under hede Vinde
Hver Tulipan Man hurtig saae forsvinde,
Bar Blomst og Frugt og skænked Norden Læ.
Kun under denne Stammes brede Skygge
Opvoxte Kraft igen paa Eng og Fjeld,
Kun under den sig Fredrik kunde bygge
En Kongeborg til Tvillingrigets Held.
Ja, Konge, det kan Saga dristig mæle,
Og svæve om Dig dine Fædres Sjæle,
De sande maa: at det var Jesu Tro,
Som dem og Folket skænked Kraft og Ro.
A:6 Det aftnes brat og Dagen monne helde,
Hist synker Solen mellem Norrigs Fjelde;
Paa Danmarks Eng det sære Farveskær
Forkynder høit at Aftenen er nær,
Og Norrigs Fjelde, som end tykkes gløde,
Beskinnes kun af sidste Aftenrøde;
Et Hus Du reiser paa det høie Bjerg,
O, gid det vorde maa et Vittenberg!
Dog, Konge, kun de Tider, som forgik,
Oplade nu sig for et Seerblik,

Og naar det vil i Fremtids Løndom stirre,
Da monne Synerne sig brat forvirre.
|PS:4Kun Han, der nævner de uvordne Ting,
Som alt de saaes udi Tidens Ring,
Kun Han det veed, om fra det Hus Du bygger,
I Tidens Løb et Lys skal straale ud,
Som kan betvinge Nattens fæle Skygger,
Og vidne aabenbar om Lysets Gud.
Men det er vist, at naar paa høie Fjeld
Er ved din Haand opreist den høie Skole,
Du har betalt med Danmarks gamle Geld
Den stærkeste af dine Kongestole.
I gammel Tid var Norrig Nordens Tunge,
Og Danmark var dets stærke høire Haand.
Hel liflig kunde Norrigs Skjalde sjunge,
Mens Danmarks Kæmper spændte stærke Baand
|A:7Paa brede Hav og snoed dem om Lande.
Da Haralds Knebel kom i Norrigs Mund,
Da flygted Tungen over brede Vande,
Og rørte sig i Norrigs Maal en Stund,
Kun slet til Kvad, men kostelig i Sage
Om Daad i Fortids og i Samtids Dage.
Vel paa sin Geld for Islands Pergament
Betalte stundum Dannemark med Prent,
Ja skylder ei en Hvid af Hovedstolen;
Men som det Nordens Frænder vel anstaaer,
Sit gamle Laan tilbage Norrig faaer
Med Renters Rente nu i Hovedskolen;
At Fredrik bygger den er Ret og Stort,
Men Danmark ogsaa har den mulig gjort.
Nedknæl, o Norrig, kun paa dine Fjelde!
Se ei saa stolt paa Daners jevne Mark!
Thi det kan Saga dog med Sandhed melde,
At du er reddet i den danske Ark.
|PS:5Da Sydens Syndflod vilde Norden hæрге,
Kun lidt da hjalp dig dine høie Bjerge,
Og du da kun betaler gammel Geld,
Om Arken nu skal strande paa dit Fjeld.
Hvad var du vel, da Danmarks Kristian
Opsendte Biblen til dit Klippeland?
Hvor var da dine gamle Heltedage,
Hvoraf du tit dig end gør alt for stor?
|A:8Mon selv du Skyggen havde da tilbage?
Hvor var et *Bergen* uden dit i Nord?
Hvor mange Sønner havde du at sende
Til Vittenberg for Nordens Lys at tænde?

Hvor var din Adel med sin Kraft og Bram?
Hvor var din Norby og hvor var din Skram?
Hvor var din Trolle og hvor var din Brade?
Hvor havde dine Skjalde deres Stade,
Mens Tavsener og medens Arbo sang,
Ja selv da Kingos Davidsharpe klang?
I Graven laa de og i Islands Sage,
Dog Nogle og i Tidens sidste Dage.
Saa tak da Gud, at ved saamangt et Savn,
Han mild oplod dig Danmarks Søsterfavn!
Hun som en Skjoldmø for din Odel stred,
Hun delte med dig al sin Daad og Ære,
Hun saaed Kraft og skaffed Spiren Fred,
Da igenfødt i dig blev Kristi Lære;
Hun i din Kirke sang til hellig Lyst,
Hun dine Sønner ammed ved sit Bryst,
Og at saa vel de trivedes derefter,
Jo vidne kan, at Dien havde Kræfter.
Om stærkere nu er din voxne Æt
End Ammen blevet, har den derfor Ret
PS:6Til bitter Spot og til saa høit at prale.
Som om langt bedre udi dine Dale
A:9Den kunde voxet ved sit Mos og Bark,
End her ved saftigt Brød i Dannemark?

- 5 Du veed det, Norrig, eller kan det vide:
Med Fryd jeg sjunger om din Helteold,
Jeg har det Haab, at medens Sekler skride,
Din Klippevæg skal vorde Troens Skjold:
At, som din Løve med sin Hellebaar,
Du kæmpelig skal staa i mange Aar,
Og vogte Kvisten som af Livets Rod
Skal høit opvoxe ved din Klippefod,
At vise Ord og Kvad af egne Skjalde
Skal lystelig i dine Klipper gjalde.
Vist ei af Nid, ei for at yppe Kiv,
Jeg minder dig om dit og Danmarks Liv;
Men skal dit Bryst og skal din Skole vorde
Det Herrens Tempel som er min Attraa,
Din Hovmod du maa jage først af Gaarde,
Og midt i Kraften maa du kærlig staa.
I Ydmyghed du maa af Saga lære
Hvad Gud har gjort og give Ham sin Ære.
Du lære skal af Sagas Mindebog
At Danmarks Spir var intet Trældomsaag,
At smuldret var blandt Fjeldene din Trone,

Før danske Løve fik den norskes Krone;
At Danmarks *Hjerter* ei var kolde Tegn,
|A:10Men at dets Skjoldmænd var det trygge Hegn,
Til selv du vaagned i den sidste Old,
Og fik en *Vildmand* i din Tordenskjold;
Indtil du fik, om ingen Kæmpeskjald,
Et Kæmpedigt dog i dit Fredrikshald.
Du skal forstaa at førend *Hersleb* sad
Saa hæderlig i Sjællands Bisperad,
|PS:7Før *Skønning* prøvede Sankt Olafs Hus
At reise *aandelig* op af sit Grus,
Du havde Marmor til at reise Vægge,
Du havde Graner nok til Spærreværk,
Ja Hallen du med Kaabber kunde tække,
Af Jern og lave den en Port hel stærk;
Du havde Fyr til Borde og til Stole,
Men havde du og *Lærde* til din Skole?
Ei norsk den var og norsk var ei dens Hæder,
Naar ikke Nordmænd prydede dens Sæder,
Og siig mig, har i trende Seklers Rad
Du Mage havt kun til det Kløverblad,
Der blomstrer nu, som det, i Danmarks Have,
Og kan dig skænkes til en Faddergave?
Saa bøi da, Norrig, kun din stive Nakke,
Det Hæder er og ingen Skam at takke.
Ei ene *Ham* du takke bør og skal,
Som bygger Gud og Videnskab en Hal
Paa dine Fjelde, nu, da først med Ære
|A:11De selv den mægte med Guds Hjelp at bære;
Men og med *Ham* hans milde Kongefædre
Du takke skal og udi Støvet hædre;
Thi viid at aldrig selv du Skole havde faaet,
Hvis ei i København til Skole du var gaaet.
Du takke skal, men ei derved dig skamme,
At Dannemark var dine Sønners Amme:
At de af hende lærte Herrens Frygt,
At Hun dem venlig lærde al sin Kløgt.
Det hende gik, som det mon Ammer gaa
De glemme tit at disse Gutter smaa
Af Herreæt, som Die de mon give,
Engang, vil Gud, skal store Herrer blive;
|PS:8Men var det godt, ifald de vilde bukke
For Pattebarnet, mens det laa i Vugge?
Har nogen Prinds endnu det kunnet taale,
Undtagen Han, som alt i Vuggen bar
En Kongekrone med en Guddomsstraale?

En anden Vane Ammen ogsaa har,
Hun til den Voxne taler stundum saa,
Som om endnu han udi Vuggen laa.
Om Danmark stundum saa har talt til dig,
Du voxne Nordmand, veed jeg ei saa lige;
Men det kan jeg og det maa Ammen sige,
At stolt du est, om sligt forarger dig.
End Eet jeg har at sige dig fra hende,
|A:12At vil du Ryggen til din Amme vende,
Vil du med hendes Sygdom drive Spot,
Da vidner Gud, det gaaer dig aldrig godt.

6 Ei, milde Konge, du fortørnes vil,
Fordi, imedens du var selv tilstæde,
Jeg glemte, som det lod, til Dig at kvæde,
Og talte længe ikkun Norrig til!
Du vil det ei, thi Du det mærked godt,
Jeg slog den Orm, som vilde sig indliste
I Dine høie Fædres Marmorkiste.
Hvad ogsaa før jeg prøvede engang,
Paa Høitidsdagen, jeg i Sagasang
Et Sandheds Ord frimodig vilde sige
Til mine Brødre i dit Tvillingrige;
Paaminde dem, at ikke List og Vold
Har sanket Løverne i Danmarks Skjold;
Men at den Gud, som haver Alt at raade,
Dem sanket har til fælleds Hjelp og Baade;
|PS:9Dem varsle, at ei med vanhellig Haand
De løsne Knuden paa det skønne Baand,
Paaminde dem, at ei i Tvist og Kiv
De øde Kraften, som de fik til Liv;
Men eftersom dem Gud vil Naade give,
Hinanden holde vechselvis ved Live.
Paaminde dem jeg vil, som Frændeskjald,
|A:13At broderlig de knæle i din Hald,
Med Guld og Staal den støtte og den værge.
Paa Danmarks Sletter, som paa Norrigs Bjerger,
For Gud og Norden jeg det vidne kan,
At Tvillingriget er mit Fædreland.

7 Dog, milde Konge, tør jeg dristig tale?
Ei Guld det kan opholde Kongesale
Og der vil Meer til Landets sikke Værn,
End Krud og Kugler, Folketal og Jern;
Dertil maa Livets rene friske Saft,
Dertil maa Tro, dertil maa Dyd og Kraft.

Ak, Ormen, der om Midgard trindt sig snoer
 Ei med sin Edder har forskaanet Nord,
 Den overskyller Engen som en Flod,
 Og trænger ind i Urtens bløde Rod.
 Mod stærke Fjeld den end forgæves bryder,
 Men strid den sig i Dalene udgyder:
 Den heder *Vantro* og den heder *Synd*,
 I frosne Kær er under Isen Dynd.
 O, denne Strøm, ei Bretlands Røvertrop
 Som snarlig sluges af den *samme* op,
 Det *Fjenden* er, som Dig og os mon true,
 Den eneste, for hvilken Nord bør grue.
 Din *Oldefader* ved et Kongebud
 Den vilde drive af sit Rige ud;
 |A:14|PS:10 Det ei gik an, fordi det ikke kunde:
 I stride Elv gaa Dæmninger tilgrunde;
 Alt som en Stærk, der vogter sit Palads,
 Kun viger for en Stærkere sin Plads,
 Saa ogsaa her, skal ikke alt henrives,
 Maa Strømmen af en anden Strøm fordrives.
 O, hvilken Strøm kan dette vel formaa
 Da Angerstaarer selv ei kan forslaa,
 Af dem en Bæk i sjette Kristjans Dage
 Vi svulme saae alt under Suk og Klage,
 Den onde Strøm snart Bækken overvandt,
 Og mangen Hyklertaare i den randt,
 Hin Taaretids det krampetrukne Billed
 I Evald vi med Taarer se fremstillet.

- 8 Saa er der da paa Jord slet intet Væld,
 Hvorfra en Elv saa mægtig kan udspringe,
 At den kan Edderstrømmen undertvinge,
 Fordrive den fra Eng og Dal og Fjeld?
 Jo visselig, den Elv er Kærlighed,
 Men Kærlighed til hvad som *bliver ved*;
 Thi Kærlighed er og hin Edderelv
 Til Verden og vort dødelige Selv;
 De Tvende kun hinanden kan betvinge,
 Thi begge de fra Hjerterod udspringe.
 |A:15| Hvor er den Nøgel og hvor er den Ring,
 Som aabner Dørren for det Kildespring?
 Den faste Tro paa Gud og Evigheden?
 Vi dunkelt mindes at vi den har havt,
 Men alt i Faders Lænd vi den har tabt.
 Vel raabte tit vor Jords de vise Mænd:
 Vi i os selv har fundet den igen,

De talte smukt om Gud og Tro og Dyd,
Og mange lytted til den vakkre Lyd;
|PS:11Men havde de den rette Nøgel fundet,
Hvorfor mon da de ei med den har kundet
Oplade Hjertekamrets rette Dør,
Som de dog veed har været aaben før?
Hvi oversvømmes, mens de høiest prale,
Af Edderstrømmen baade Bjerg og Dale?
Hvi drukned Preussen i den priste Flod,
Hvis Dør den kloge Friderich oplod?
Hvi drukned Englands Aand i Klogskabs Hav?
Hvi synker Legemet og snart i Grav?
Fordi et Ord med sært forborgne Kræfter
Kun Nøglen giver som man leder efter,
Fordi de Vise paa den kloge Jord
Vil trylle Kraft i deres egne Ord;
Fordi det Guddomsord de stolt foragte,
Som Nøgelen til vore Fædre bragte
Og frelste dem fra Edderstrømmens Vold.
|A:16En Konge ei omskabe kan sin Old
Og det er Stort, naar den ham ei henriver,
Naar ei fortryllet af dens Lokkesang,
Naar ei forblindet Han dens Banner griber,
Og vier selv sit Folk til Undergang;
Naar selv han ærer Jesu høie Tro,
Og vil at Ordet skal i Kirken bo;
Naar Han, som Du den vantro Mand og Kvinde,
Dog søger dem, som Troens skønne Baand
Afrystet har, med Lovenes at binde.

9 Saa hav da Tak, o Frederik hin milde,
For Det, Du gjorde og for Det Du vilde!
Til Kongens Alder lægge Herren Aar,
Og styrke Ham ihvor Han gaar og staar,
Til Godt at ville og til Godt at virke,
Til kraftig at beskærme *Kristi Kirke*,
|PS:12Saa Ingen, der for Tidens Afgud knæle,
Sig skal indsnige til at myrde Sjæle,
Men at i Nord den maa urokket stande,
Naar den nedbrydes rundt om Lande!

10 Gud tage naadig i sin Varetægt
Din fromme Dronning og Din ganske Slægt!
Han Dig stadfæste udi Kærlighed,
I Liv og Død Han skænke Dig sin Fred!!!
